

ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

Κοινοβουλευτική Ομάδα

Αθήνα, 14 Ιανουαρίου 2025

ΕΡΩΤΗΣΗ

ΠΡΟΣ : τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Κωνσταντίνο Τσιάρα

ΘΕΜΑ: «Μέτρα για την αντιμετώπιση της αύξησης του πληθυσμού των λαγοκέφαλων στην Κρήτη και ιδιαίτερα στον Ν. Λασιθίου»

Κύριε Υπουργέ,

Με την υπ' αριθμ. πρωτ. 506/31.08.2023 Ερώτηση, αναδείξαμε τα σοβαρά προβλήματα που έχει δημιουργήσει στην Περιφέρεια Κρήτης, και ιδιαίτερα στο Νομό Λασιθίου η αύξηση του πληθυσμού χωροκατακτητικών ξένων ειδών (ΧΞΕ), μεταξύ των οποίων τα λαγοκέφαλα, τα λεοντόψαρα και οι γιγαντιαίες μέδουσες. Η παρουσία του λαγοκέφαλου, που εισήλθε στα νερά της Μεσογείου από τη Διώρυγα του Σουέζ, έχει επιφέρει μία σειρά προβλημάτων, τα κυριότερα των οποίων, όπως ήδη γνωρίζετε, είναι η μείωση των αλιευμάτων υψηλής αξίας, η απώλεια μέρους ή του συνόλου του αλιεύματος, η καταστροφή αλιευτικών εργαλείων που οδηγεί σε πρόσθετες ώρες εργασίας και τη δαπάνη οικονομικών πόρων για την αποκατάσταση των ζημιών. Όπως γίνεται σαφές οι εν λόγω συνέπειες πλήττουν την επιβίωση των μικρών αλιέων και δυσχεραίνουν τη συνέχιση της παράκτιας αλιευτικής δραστηριότητας. Συγκεκριμένα, η μέση ετήσια απώλεια εισοδήματος από τις ζημιές που προκαλεί εκτιμάται στα 5.000 ευρώ ανά ψαρά, ενώ τα μεροκάματα που χάνονται από τους αλιεργάτες φτάνουν τα 8.000 ευρώ. Παράλληλα, το υψηλό κόστος καυσίμων, ενέργειας, τελών κυκλοφορίας και ελλιμενισμού επιδεινώνουν την κατάσταση, εξανεμίζοντας το εισόδημα των αλιέων και οδηγώντας πολλούς στην εγκατάλειψη του επαγγέλματός τους.

Παράλληλα, η παρουσία του είδους αυτού, όπως σας είχαμε τονίσει και στην Ερώτησή μας εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους και για τη δημόσια υγεία.

Με την υπ' αριθμ. πρωτ. 498/271112 από 25.09.2023 απάντηση του Υπουργείου μας πληροφορήσατε σχετικά με τις ενέργειες αντιμετώπισης της αύξησης του πληθυσμού των λαγοκέφαλων, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- Ότι το ΥΠΑΑΤ παρακολουθεί το συγκεκριμένο εισβολικό είδος διά της αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης Αλιείας σε συνεργασία με το ΥΠΕΝ,
- Ότι το ΥΠΑΑΤ συνεργάζεται με ερευνητικούς φορείς και Πανεπιστήμια προκειμένου να ενημερώνεται διαρκώς για νέα στοιχεία που προκύπτουν από τις σχετικές έρευνες,
- Ότι δυνάμει της υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/68189/2413/2023 ΚΥΑ εγκρίθηκε το Σχέδιο Δράσης για τη διαδρομή εισαγωγής των Χωροκατακτητικών Ξενικών Ειδών (ΧΤΕ) στην Ελλάδα για τα έτη 2023-2029.

Μάλιστα, αναφορικά με τη νέα προγραμματική περίοδο, στο πλαίσιο του νέου προγράμματος «Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα» (ΠΑΛΥΘ) 2021-2027, που υλοποιείται βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1139 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ), μας πληροφορήσατε ότι προβλέπεται η υλοποίηση δράσεων για την εφαρμογή λύσεων διαχείρισης χωροκατακτητικών ξενικών ειδών (ΧΞΕ). Ακόμη, μας ενημερώσατε σχετικά με την υλοποίηση Προγράμματος Αλιευτικών Δεδομένων από την Γενική Διεύθυνση Αλιείας του ΥΠΑΑΤ με σκοπό τη συλλογή και την καταγραφή στοιχείων για τα υπό συζήτηση είδη.

Δυστυχώς, οι παραπάνω ενέργειες παραμένουν κενό γράμμα για τους μικρούς ψαράδες, καθώς δεν έχουν προσφέρει μέχρι σήμερα ουσιαστικές λύσεις στα καθημερινά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αλιείς της Κρήτης, και ιδιαίτερα του νομού Λασιθίου. Στην Ερώτησή μας αναδείξαμε την επιτακτική ανάγκη για συγκεκριμένες παρεμβάσεις, όπως η διαχείριση της υπεραλίευσης του λαγοκέφαλου, η πιθανή αξιοποίησή του στη φαρμακοβιομηχανία, η αποζημίωση των ψαράδων για την απώλεια εισοδήματος και τις ζημιές στα αλιευτικά εργαλεία τους, καθώς και η παροχή κινήτρων για την αλίευση του συγκεκριμένου είδους. Άλλες ευρωπαϊκές χώρες έχουν ήδη προχωρήσει σε αποτελεσματικές δράσεις.

Ενδεικτικά, η Κύπρος φέτος το καλοκαίρι εφάρμοσε ένα επιδοτούμενο πρόγραμμα αλιείας, προσφέροντας 4,47 ευρώ ανά κιλό λαγοκέφαλων, με στόχο την απομάκρυνση 125 τόνων, οι οποίοι οδηγούνται για αποτέφρωση. Ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος ανέρχεται σε 595.000

ευρώ και ήδη σημειώνεται σημαντική επιτυχία. Στη Λεμεσό, για παράδειγμα, ψαράδες έχουν συγκεντρώσει πάνω από 1.000 κιλά λαγοκέφαλων.

Είναι σαφές ότι απαιτούνται παρόμοιες και άμεσα εφαρμόσιμες λύσεις και στη χώρα μας, ώστε να στηριχθούν ουσιαστικά οι αλιείς και να προστατευθεί το θαλάσσιο οικοσύστημα.

Ωστόσο, μέχρι σήμερα το Υπουργείο παραμένει αδρανές και καμία αποζημίωση δεν έχει δοθεί στους αλιείς για τις ζημιές από τα λαγοκέφαλα, ενώ η πρόσφατη ΚΥΑ (ΦΕΚ Β' 6312/15.11.2024) που αφορά αποζημιώσεις για ζημιές από προστατευόμενα είδη, όπως φώκιες, χελώνες και δελφίνια, δεν περιλαμβάνει τις ζημιές από τα χωροκατακτητικά ξένα είδη. Η ενίσχυση που προβλέπεται για την αποκατάσταση καταστροφών από προστατευόμενα είδη, ύψους 40.000.000 ευρώ, είναι αναγκαίο να διευρυνθεί ώστε να περιλαμβάνει και τις ζημιές από τα λαγοκέφαλα, με αποζημιώσεις που θα ανταποκρίνονται στο ύψος της πραγματικής ζημιάς.

Κύριε Υπουργέ, έχει ήδη παρέλθει ένα έτος από την απάντησή σας, στη διάρκεια του οποίου οι αλιείς της Κρήτης αισθάνονται ότι αποτελούν «φωνή βοώντος εν τη ερήμω». Όσο οι υλοποιούμενες πράξεις των Ερευνητικών Οργανισμών για την αντιμετώπιση του λαγοκέφαλου βρίσκονται σε εξέλιξη, τα δίκτυα των ψαράδων καθημερινά καταστρέφονται ενώ πολλοί εξ αυτών εγκαταλείπουν αναπόφευκτα τον κλάδο, καθώς δεν καταφέρνουν να ορθοποδήσουν από τις ανυπολόγιστες οικονομικές ζημιές που υφίστανται. Όπως αναφέρουν, τα δίκτυα με τα λοιπά εργαλεία κοστίζουν έως και 7.000€, τα οποία βρίσκουν διαλυμένα. Οι παράκτιοι ψαράδες με σκάφη λίγων μέτρων οδεύουν με μαθηματική ακρίβεια στον επαγγελματικό και οικονομικό τους αφανισμό. Παράλληλα, το καλοκαίρι του τρέχοντος έτους αυξήθηκαν τα κρούσματα επιθέσεων στους λουόμενους και δημοσιοποιήθηκαν επιθέσεις που κατέληξαν ακόμη και σε ακρωτηριασμούς.

Η ενίσχυση των οικονομικών κινήτρων για την αλίευση του λαγοκέφαλου και η χρηματοδότηση προγραμμάτων επιβράβευσης των αλιέων οφείλει να τεθεί στο επίκεντρο της επεξεργασίας των σχετικών προτάσεων αντιμετώπισης της εξάπλωσης του ξενικού είδους. Την άμεση στήριξη της ΕΕ στους μικρούς αλιείς ζητήσαμε και από την Επιτροπή σε πρόσφατη Ερώτηση του Ευρωβουλευτή μας, κου Σάκη Αρναούτογλου, υπογραμμίζοντας τις δυσκολίες των μικρών αλιέων και την ανάγκη άμεσης και ουσιαστικής δράσης βασισμένης στα αντίστοιχα επιστημονικά δεδομένα.

Δεδομένου ότι η εξάπλωση των χωροκατακτητικών ξενικών ειδών αυξήθηκε ραγδαία φέτος το καλοκαίρι,

Δεδομένου ότι οι αλιείς επανειλημμένα καταγγέλλουν τις δυσβάσταχτες οικονομικές συνέπειες που υφίστανται από τις επιθέσεις του λαγοκέφαλου στα δίκτυα και τα εργαλεία τους,

Δεδομένου ότι λόγω της εξάπλωσης του είδους παρουσιάσθηκαν περισσότερα κρούσματα επιθέσεων σε λουόμενους με αποτέλεσμα τις δυσμενείς συνέπειες στον τομέα του τουρισμού,

Ερωτάσθε κύριε Υπουργέ,

1. Ποιες άμεσες πρωτοβουλίες σκοπεύετε να αναλάβετε για τη θεσμοθέτηση ενός αποτελεσματικού μηχανισμού καταγραφής και αποζημίωσης των ζημιών που υφίστανται οι αλιείς, τόσο στο εισόδημά τους όσο και στα αλιευτικά εργαλεία τους, λόγω της παρουσίας των λαγοκέφαλων;
2. Έχετε επεξεργαστεί την εφαρμογή προγράμματος για τον έλεγχο και τη μείωση του πληθυσμού των λαγοκέφαλων και λοιπών ΧΚΕ, όπως η περίπτωση της Κύπρου μέσω της υπεραλίευσης και της παροχής οικονομικών κινήτρων, και εάν ναι, πότε προβλέπετε να τεθούν σε εφαρμογή;

Οι Ερωτώντες Βουλευτές

Αικατερίνη Σπυριδάκη

Εμμανουήλ (Μανόλης) Χνάρης